

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 8521527
ירושלים: רח' בית גן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בגישאות מנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 644

משכיל לדוד

פרשת ויגש

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

כדי למרק את הלב בתוכו פנימה מכל שמץ טינה ואז תהיה המחילה בלב שלם. לכן בפגישתו הראשונה עמם נאמר (בראשית מ"ב ט"ו) "ויזכר יוסף את החלומות אשר חלם להם", שזכר את החלומות וראה בזאת שחלומותיו נתקיימו את נצחונם עליהם. אך במחשבה שניה ידע שהכל בא מאת השי"ת, והוא רק שליח ההשגחה העליונה ואסור לו להרגיש גאווה ועליונות עליהם.

על כן, בכדי להשריש בליבו שהכל מאת ה' ולא יבוא לידי גאווה וגם יסלק מליבו את ההקפדה עליהם, היה צריך לתת להם מתנות ואוכל חינם. כנאמר (שם, מ"ב כ"ה) "ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר ולהשיב כספיהם איש אל שקו ולתת להם צדה לדרך". ובביאתם למצרים שנית אף ישב לאכול איתם סעודה, שנאמר (שם, מ"ג ט"ז) "ויאמר לאשר על ביתו הבא את האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים".

ולא עוד, אלא שבסעודה זו אף נאמר (שם, מ"ג ל"ד) "וישתו וישכרו עמו". שכן האכילה והשתיה כוחם רב לקירוב הלבבות, כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין קג:): גדולה לגימה שמקרבת הרחוקין. לאחר כל זאת היה ליבו נקי מהטינה ויכל לסלוח להם בלב שלם.

ואל תתמה על הצער אשר ציער אותם יוסף, שהכריח אותם להביא את בנימין, וכשהגיע טפל עליו את גניבת הגביע. כל זאת היה כדי לדעת אם איכפת להם מבנימין שהוא אחיו מן האם, בנה של רחל אמם, וכמה הם מוכנים למסור נפשם למענו. וכשראה את מסירות נפשו של יהודה למען שיחרורו של בנימין, נחה דעתו.

נמצאנו למדים שהצער שציער אותם יוסף בעלילת גניבת הגביע לא היה ח"ו מתוך נקמה, אלא כדי שתנוח דעתו בראותו האיך אחיו מוסרים נפשם עבור בנה של רחל אימו.

וכאשר הגענו עד הלום, מיושבת היטב הקושיא שהקשינו; הכיצד יתכן שכשהתגלה יוסף אל אחיו הם בקשו להורגו. זאת משום שלא נתנו ליוסף מתנות, או איזו טובת הנאה כדי להטיב את לבם עליו, ולכן התפייסותם עמו לא היתה מושלמת. ואף שנאמר (בראשית מ"ב ג') "וירדו אחי יוסף עשרה", וכתב רש"י שהיו מתחרטים במכירתו ונתנו לבם להתנהג עמו באחוזה, ועדיין לא סרה ההקפדה והטינה מליבו לגמרי.

משום כן, כשראו את הצער שעשה להם בגניבת הגביע דנו אותו לכף חובה, וחשבו שברבות השנים שהיה במצרים התבלבל ונעשה כמצרי ח"ו ורצו להורגו. מיד ירד מלאך ופזרם בארבע פינות הבית, ואז הבינו שיוסף צדיק גמור, וכל כוונתו בעלילת גניבת הגביע היתה אך לטובה.

נתנה מביאה לידי התפייסות

בעת התגלות יוסף לאחיו נאמר (בראשית מ"ה ג') "ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו". ואמרו חז"ל (תנחומא ויגש ה') כיון שהכירוהו - בקשו להורגו, ירד מלאך ופזרם בארבע פינות הבית.

והדבר פלא פלאים. איך יתכן הדבר שלאחר שחיפשו אותו בכל ארץ מצרים, והשקיעו כל כך הרבה מאמצים כדי למוצאו והסכימו לפדותו בכל מחיר, ולבסוף כשמוצאים אותו מבקשים להורגו. ולא עוד, הרי כבר ברדתם למצרים ירדו מתוך אחוזה ליוסף, שנאמר (בראשית מ"ב ג') "וירדו אחי יוסף עשרה", וכתב רש"י; שהיו מתחרטים במכירתו ונתנו לבם להתנהג עמו באחוזה. והתמיהה רבה, איך מתוך אחוותם אליו, הגיעו לידי כך שירצו להורגו.

ועל כולנה הפלא ופלא. יוסף עצמו, אף לאחר שהרחיקו אותו מבית אביו, ומכרו אותו לעבד והכניסו אותו לנסינות גדולים בארץ מצרים, ארץ טומאה וקליפות, שהרי יוסף היה יפה תואר והמצרים שטופו זימה הם, והיו לו נסינות גדולים. אפילו הכי, לאחר כל מה שעבר עליו ביטל והסיר את ההקפדה על אחיו מליבו לגמרי.

וצריך להבין, כיצד הצליח יוסף להסיר את ההקפדה מלבו כלפי אחיו. וחשבת שישי בזה מוסר השכל נורא ועצום. וראיה מאותו סיפור שמספרים על הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל, שהיה יהודי שהפריע לו וציער אותו מאוד, ורבי שמואל סייע לו מאד ופעל למענו שיקבל סמיכה לרבנות. כשראה הלה שרבי שמואל משיב טובה תחת רעה בא לבקש את סליחתו ושאלו לפשר הדבר, מה זה ראה לפעול ולהשתדל למענו אחר כל הצער שעשה לו.

השיב לו הצדיק: וכי סבור הנך שמילת ה'סליחה' שבאת לבקש ממני יש בכוחה להשכיח את כל הצער העצום שגרמת לי. ברם, על ידי שאני עוזר ומטיב לך ומקיים בך את מצוות ואהבת לרעך כמון זה גורם לך שתשתרש בליבי אהבה אליך, כי אחר המעשים נמשכים הלבבות, ורק אז באפשרותי להסיר את הטינה מליבי ולמחול לך לגמרי בלב שלם.

אמור מעתה, לפי זה נוכל להבין כיצד יוסף הצדיק סילק את ההקפדה מליבו לגמרי ומחל לאחיו בלב שלם. שכן יוסף הצדיק הבין בדעתו שבסופו של דבר כל ענין מכירתו היה לטובה, שעל ידי כך התקיימו חלומותיו והגיע למלכות, ובאמצעותו היתה מחיה לכל יושבי הארצות בשנות הרעב. ואף גם יעקב אבינו ירד למצרים בכבוד ולא בשלשלאות של ברזל כמו שאמרו חז"ל (שבת פט:); ראוי היה יעקב אבינו לירד בשלשלאות של ברזל, אלא שזכותו גרמה לו.

ברם, אף על פי שהבין בדעתו שהכל היה מאת ה' לטובה, היה עליו לעמול קשות

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il

פרשת ויגש ב' טבת תשע"ג

באר שבוע	תל אביב	ירושלים	
16:23	16:19	16:05	הדלקת נרות
17:23	17:21	17:20	מוצאי שבת
17:56	17:55	17:57	רבינו רמב"ם

היולד"א דצדיקיא

- ט - רבי חזקיה הכהן רבין, הרב הראשי בבוכרה
- י - רבי מסעוד בן מסעוד אשרף, אב"ד תימן
- יא - רבי שלמה איגור, מחבר גליון מהרש"א
- יב - רבי אברהם חיון, מח"ס "תורת השלמים"
- יג - רבי יצחק הוברמן, הצדיק מרעננה
- יד - רבי רפאל מאיר פאניזל,
- טו - רבי חיים מרדכי רוזנבוים, מנדבורנא

משל ונמשל

חכמת התורה

"ולחיות לכם לפליטה גדלה" (בראשית מה. ז)

את המשל הבא סיפר רבי דוד קצין זצ"ל, המגיד מישרים בבית הכנסת הגדול שבארם צובא.

מעשה במלך אדיר וחזק, שכבש ממלכות בארבע רוחות השמים, ומשל בכוח גדול וביד חזקה. יום אחד החליטו יושבי מחוז מרוחק למרוד במלכם. אמרו: הן רחוק

הוא מאיתנו מהלך שנתיים ימים, ואנו נחשבים בעינינו כגרגר חול זעיר בקצה ממלכתו. מעט המס שאנו מעלים אינו נחשב בעינינו אף כטיפה מן הים, ומדוע נמשיך להעלותו? אמרו ועשו, וחדלו לשלם את מס המלך לידי נציגו ונציבו באותו מחוז.

נבון הנציב, ושלח רצים לעיר הבירה להודיע למלך על המרידה.

הגיעה התשובה: "נסה לדבר על ליבם בדברים רכים, אולי ישובו מדרכם ויחזרו בהם ממרידתם."

עשו כן, ולא הטו אוזן. להפך, ראו בדברים הרכים אות לחולשה ואמרו: "איך לנו לחשוש, אין כוחו של המלך אלא בפיו".

כך עברו שנים רבות. שלוש עשרה שנה נמשך המרד, ובינתיים הלך חובם למלך ותפח, והריבית והקנסות הכפילוהו עשרת מונים.

מששמע המלך שבני המחוז עומדים במרים, ואף גרשו את השר ואת הנציב מארצם, החליט למגר את המרד ולכאוף בכוח הזרוע. גייס המלך את צבאו, הפקיד בראשו ראשי גייסות והצבא העצום יצא לדרך.

קרבו הגייסות אל המחוז המורד, שמעו המורדים ונמס ליבם בקרבם. נועדו לאספה לטכס עצה ותבונה.

"לא נוכל לעמוד בפני החיל הרב, חוו דעתם ראשי המרד. עלינו לקבל את הדין ולהיכנע".

"איך מדובר בכניעה, הזכירו אחרים, המלך דורש את תשלום המיסים במלואם, את כל הסכום שהצטבר מאז פסקנו לשלום!"
"באיזה סכום מדובר", ביקשו הנוכחים לדעת.

ערך הגזבר את החשבון, וחשכו עיניהם. הסכום הכולל - הקרן, הריבית והקנס, היה מדהים.

"אם כך, קבעו, נאלץ למכור את בתינו ואת כל רכושנו, ולפשוט יד בדרכים. מוטב לנו למות בכבוד, מאשר לחיות כקבצנים".

נמנו וגמרו להמשיך במרד, עד מותם בשדה הקרב.

היה שם אחד חכם ונבון, שהפסיד את עושרו בענין רע ואיבד את כל רכושו. משראה שעומדת להתקבל החלטה כה נוראה ושגויה, קם וביקש את רשות הדיבור.

וכך אמר: "מורי ורבותי! בתחילת האספה הסכמתם כי המרד נכשל, ויש לקבל את הדין ולהיכנע. חזרתם בכס מפני הדרושה לשלם סכום כה גבוה כמס. ועתה, יש בכי הצעה. הצבא האדיר צועד לכאן לאיטו, עוד שבעה חודשים לפנינו עד בואו. הבה נקבע קופה בכל חנות ובית מסחר, ובמשך שבעת החודשים הקרובים יפריש כל אדם מחצית מהכנסותיו לקרן המס, והוא וביתו יחיו בנותר. יצטבר סכום הגון שבו נוכל לפייס את שרי הצבא ולהגיע עמם להסדר מכובד".

"ואם לא יאותו לכך, או אז, נלחם עד מות. הרי אין לנו מה להפסיד".
מה יכולים היו להפסיד. אימצו את החלטתו וחסכו בנאמנות. בכל שבוע הביאו את הכסף לממונים, שרשמו בקפדנות כמה הביא כל אחד וכמה כסף הצטבר בקופה הכללית. כעבור מחצית שנה קיבצו חלק גדול מהסכום הנדרש.

התכנסו בני המחוז לדיון בהול: הצבא מתקדם, ובעוד חודש יגיע. איך יקדמו את פני הרעה? החליטו לשלוח משלחת ובה עשרה מנכבדי המחוז, שתקבל את פני שרי הצבא בעירה הרחוקה מהלך עשרים יום מהגבול. כשיתקרב הצבא אל העיר, יצאו כל בני העיר לקראתו כאות לכניעתם ולכמייהתם לכרות ברית כניעה ושלום.

דהרו עשרת הנכבדים אל העירה, והמתינו לבואו של הצבא.

"המרד כבר מוגר, פנו הנכבדים, הננו משועבדים למלכנו, ונכונים לשלם את מיסיו במלואם!"

שמעו השרים, ונחה דעתם. נכנסו בשערי העיר, והמפקדים עלו אל ארמון הנציב. אמרו: "היכן כספי המס שאמרתם?"

הביאו את כל הכסף שקיבצו עם הרשימות המדוקדקות כמה שילם כל אחד ואחד.

אמרו המפקדים: "שובו לבתיכם, ואנו נבקר את ספרי החשבונות ונמנה את הכספים".

כעבור שמונה ימים נקראו הנכבדים לבוא בפני המפקדים. בבואם, הזעיפו שרי הצבא פניהם ואמרו: "כלום צחוק חמדתם לכם, הן חסר הון רב להשלמת חובכם!"

התנפלו הנכבדים לרגליהם ואמרו: "דענו, אבל בכל כוחנו עמלנו וחסכנו, וזה מה שהספקנו לחסוך בחצי השנה האחרונה. אם תואילו בטובכם למחול על הקנסות ועל הריבית, נוכל לפרוס את החוב לתשלומים, ולשלמו במשך החודשים הקרובים".

ידעו שרי הצבא, שהמלך אינו רוצה לשפוך דם ונענו לבקשתם. אחד אחד נקראו תושבי המחוז אל הארמון, שרי הצבא בדקו כמה שילם עד כה ופרסו את חובו לחודשים הבאים.

רק תושב אחד לא שילם ולו פרוטה אחת. היה זה החכם שירד מנכסיו, לא הרויח מאומה וממילא לא הכניס פרוטה לקופה. שלחו להביאו לפניהם כבול בנחושתיים.

אמרו: "הנה המורד שלא השתתף במגבית לתשלום המס".

ענה ואמר: "עני ואביון אני, וידי לא היתה משגת לשלם! אבל אם נבצר ממני לתרום מהוני ורכושי - הנה פעלתי בכל כוחי שאחריים יתנו וישלמו. אני הוא שהעליתי את ההצעה לחסוך בקופות, אני הוא ששיכנעתי את התושבים שלא ילחמו בחיל המלך, לא יהרגו ולא יהרגו".

נהרו פני שרי הצבא ואמרו: "אם כן, תודת המלך נתונה לך, כי מנעתנו מבוא בדמים, ותודת התושבים נתונה לך על הצלת חייהם. אתה תהיה לנציב המלך במחוז, ותנחל כבוד ויקר!"

"הנמשל - סיים הרב - אני הוא! יודעני שאני עני ואביון, ריק מתורה וממצוות, חייב יותר מכל האנשים כולם. ובמה יתרצה עבד מורד אל אדוניו? לפיכך נטלתי על עצמי משימה זו, להוכיח לרבים ולקרבם לעבודת המלך, אולי בזכותכם ימחלו אף לי..."

נרעשו כולם ואמרו: "אם כבודו, עם כל צדקתו וזכויותיו חרד ופחד מפני הדין, מה נענה אנו אחריו".

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "ויהי דבר ה' ואתה בן אדם". (יחזקאל ל"ז)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על מלכות יהודה ויוסף שיתאחדו ככתוב: "ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה ולבני ישראל חבריו ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף וגו', והיו לאחדים בידך". זאת ברוח הרעיון המרכזי בפרשה כשיהודה שנלחם להצלת אחיו בנימין ולבסוף כולם התאחדו עם יוסף.

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

ניכרים ממש ממש

ההיתר להאמין ללשון הרע שיש בו 'דברים הניכרים' שהוא אמת, זהו רק כשהדברים ניכרים ממש, ולא רק קצת, ושראה אותם בעצמו.

ומכל מקום אף במקום שיש דברים הניכרים ומותר לשומע להאמין, אסור לו לספר זאת לאחרים, ולא להפסידו ממון או להכותו על פי הדברים ששמע.

לדאוג לרוחניות של הסביבה הקרובה

ומחובתו של כל יהודי ויהודי לדאוג גם לרוחניותם של אותם נערים צעירים הנמצאים בסביבתו הקרובה, שאף הם יזכו לחינוך יהודי טהור ויתקרבו לה' יתברך, כי אם לאו הרי יהא עליו לדאוג כיצד יעלה אל אביו שבשמים ואותם נערים לא היו תחת חסותו. ומה הוא יענה ומה ישיב ליום הפקודה, כאשר ישאלו אותו לאחר המאה ועשרים שנה בבית דין של מעלה; מדוע לא דאגת לאותן נשמות אבודות?! ואז אוי לה לאותה בושה ואוי לאותה כלימה. והחכם עיניו בראשו להאיר את סביבתו באור של תורה וקדושה.

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

"כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי". (בראשית מ"ד ל"ד)

צריך האדם לשמור על ימי נערותו שלא יכלה אותם בהבל וריק, כי איך יעלה אל אביו שבשמים לאחר מאה ועשרים שנה, כשחיי הנערות שלו היו חיי הוללות ופורקן - ומה הוא יענה ליום הדין כשישאלו אותו היכן הם הימים שחלפנו.

מן המעיין

"למה נמות לעיניך

גם אנהנו גם

אדמתינו". (מז. יט)

נשאלתי, כותב רבי שלמה אמסלם זצ"ל בספר "בני שלמה"; איך שייך מיתה באדמה, בשלמה לגבי אדם שייך לשון מיתה, אומנם באדמה, איך יכון לשון מיתה, כי הרי "הארץ לעולם עומדת".

והשבתי דהרי "מי שאין לו בנים חשוב כמת" (נדרים סד): כיון שאינו עושה פירות. וכן גם הארץ, זו היא מיתתה אם אינה עושה פירות, וגם לשון הולדה נאמר בה, שנאמר "כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה (ישעיה נה) - כי הפירות שלה הם הבנים שלה.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם". (מה. ה.)

צריך לדעת למה כפל לומר אל תעצבו ואל יחר, ועוד הם ב' דברים הפכיים העצבון יורה על שברון לב, וחרון אף יגיד על הגאווה.

אכן פירושם של דברים הוא על זה הדרך, יודע אני כי אתם נעצבים על המכר, וכמו שגילו דעתם באומרם אבל אשמים אנחנו, גם לפי המדרש (ב"ר צא ז) שאמרו שירדו לפדותו בדמים יקרים, לזה אמר להם ועתה, פירוש כיון שמבוקש מצוי להם בהודעה זו תסירו העצבון. ונתכוון ג"כ בזה לרמוז להם ולהודיעם כי יודע בהם שדעתם קרובה אצלו והם נעצבים עליו עד עתה, ובוזה יצדיקו כי לבו נכון עמם.

ואמרו ואל יחר בעיניכם - פירוש לטעם שמכרתם אותי הנה שגרמתם לעצמיכם כל התגלגלות הענינים, ההשתחיות אשר בשבילם נתחכמתם למכור דכתיב (לעיל לז כ) ונראה מה יהיו וגו', ודבר זה יסובב הכעס כאדם שבא לתקן דבר ונמצא מקלקל, ויחר אפו על אשר גרם לעצמו. ונתן טעם לזה כי אדרבא מעשיהם גרמו להם טובה גדולה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם כי זה וגו' לשום לכם שארית וגו', ומעתה לא יחר בעיניכם על הדבר.

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני". (מד. יח)

פירש מוה"ר יאשיהו פינטו זיע"א בספרו "כסף נבחר" כי יהודה חשב בתחלה שעוון מכירתו של יוסף היה עומד לנגדם, כמו שאמר "הא-להים מצא את עון עבדיך" שמכרנו לאחינו - ואגב דידן נענש בנימין אף על פי שלא היה בידו עוון המכירה.

וזה שאמר "הננו עבדים - גם אנחנו" לומר לא מבעיני בנימין שנמצא הגביע בידו, אלא גם אנחנו שלא נמצא אתנו הנביע, וכפי בחינת העוון הגורם אמר "גם אשר נמצא הגביע". לא מבעיני אנחנו שחטאנו במכירת יוסף, אלא גם בנימין שלא נמצא במכירה, הננו כולנו עבדים.

וכיון שהשיב יוסף "האיש אשר נמצא הגביע בידו יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום", אז ראה יהודה משפט מעוקל שמי שיש לו עוון המכירה ניצול ומי שהוא נקי מעוון יכול אל הפחת.

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני". כלומר בי העוון אדוני כי הייתי עיקר המכירה, ואילו אמרתי החזירוהו לאביו היו שומעים כמו ששמעו "לכו ונמכרהו לישמעאלים". ועתה שתפשת לבנימין כנראה שלא נתפשו על אותו עון, אם כן ידבר עכשיו עבדך דברי קושי כי לא אירא כיון שאין עון. ומפני כבוד המלכות לא אדבר דברי בפני בני אדם וגם לא על ידי מליץ, רק באזני אדוני אדבר דבר. ואל יחר אפך על שאני רוצה לדבר באזניך מבלי אמצעי שלא כחוק המלכים.

"וינשק לכל אחיו ויבך עליהם". (מה. טו)

על מה בכה יוסף? על עשרה הרוגי מלכות, שבאו אחיו בהם בגלגול בשביל שמכרו אותו.

והיינו דקאמר "ויבך עליהם", דייקא. ויש לרמוז "עליהם" אותיות ע"ל יה"ם, ר"ת יה"ם, י' הרוגי מלכות, וכאילו אמר על י' הרוגי מלכות. (בני שלמה)

"אל תרגזו בדרך". (מה. כד)

על מאמר רבי אלעזר בגמרא (תענית י:), אמר להם יוסף לאחיו, אל תתעסקו בדבר הלכה, שמה תרגזו (תתעו) עליכם הדרך. מעיר רבינו בחיי זצ"ל שיוסף ולא מנע מהם כי אם העיון הגדול מפני הטורח, אבל לא מנע מהם שלא ילמדו כלל ח"ו, שהרי אמרו רז"ל שני תלמידי חכמים המהלכים בדרך ואין ביניהם דברי תורה ראויין לישרף, שנאמר "ויהי המה הולכים הלך ודבר והנה רכב אש וסוסי אש ויפרידו בין שניהם". לפי שהיו מדברים ד"ת "ויפרידו", הא לא היו מדברים - היו נשרפים.

מסילות ישרים

מסילות לערכים ולמידות טובות

לדעת להעריך את ההורים ומסירותם. היה כל כך חשוב בעיניו להנחיל את הידיעה שמצות כיבוד ההורים זו מתנה וזכות, ולכן גם במצבים קשים שנוצרו והסתבכו, כאשר לתלמיד מסויים התעוררו בעיות מצד הוריו שהעדיפו לראות את עתיד בניהם באקדמיה או בצבא על פני הלימוד בישיבה, או סכסוך בענייני שידוכין, היה מנסה לפשר ולרכך, ובשום אופן לא להתנגש ולהיכנס למתיחות עם ההורים. כך היה בכמה וכמה מקרים, שבהם הזמין הורים של תלמיד לביתו וניסה בכל מחיר להציל מקרע בין ההורים לבנם.

ומעשה היה שהזמין רבי אברהם כהנא שפירא לישב על כסא הסנדקאות בברית מילה. היה זה ביום שישי, הזמן היה קצר והמלאכה מרובה. רבי אברהם הגיע בזמן כמוסכם, והנה חל עיכוב. רבי אברהם ממתין במקומו כחצי שעה, ואז נפנה ושאל את אבי הבן: "מדוע מתעכבים? למי אנחנו מחכים?" אבי הבן התנצל ואמר לרב: אני מצטער הרב, אבל אימי שאמורה להגיע לשמחת הברית, התעכבה, והיא בדרך. הנה רבי אברהם בראשו ואמר: "כן. בשביל אמא צריך לחכות כמה שצריך".

סח הרב שי הירש שליט"א, ר"מ בישיבת "שבות ישראל" באפרת:

כשהייתי תלמיד צעיר בישיבה, השתתפתי באחד מן המאבקים על שלימות ארץ ישראל. שאלתי את מרן זצ"ל האם מותר לשנות מן האמת באמירת 'אמת חלקית' להורים על מנת שלא ידאגו לי, ועל ידי כך יתאפשר לי למלא את חלקי במאבק על ארץ ישראל. הסתכל אלי הרב מבט מבוהל: "לשקר?! ואם יקרה לך משהו ח"ו, אתה תקשיב לבכיות של אמא או אני? אני לא מתעסק עם צער של אמא! לגרום צער לאמא?"

עד היכן כיבוד אב ואם?

ראש ישיבת "פורת יוסף" בירושלים, הגאון החסיד רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, היה נוהר מאד בכבוד אביו ואמו. היה משתדל בכל כוחו לעשות רצונם ולחלוק להם כבוד רב. הוא העיד על עצמו שלא הזדמן שאמו ביקשה ממנו שיעשה דבר עבורה, כי מיד כשהבין שיש לעשות דבר מה בשבילה, מיד הוא היה מזדרז ועושה את רצונה!

מגודל דקדוקו במצוה יקרה זו, התבטא פעם, כי אם אביו או אמו היו אומרים לו לעמוד לידם כל הלילה, וזה יגרום להם שמחה, אזי היה עושה זאת בשמחה רבה.

בתקופת מלחמת השחרור בשנת תש"ח התגורר בשכונת קטמון, והיה נזהר אז בכל ערב שבת להגיע עד רחוב שמואל הנביא - מקום מגורי הוריו - כדי לנשק את ידי אביו ואמו. זאת חרף הסכנה שבתם שכן סמוך לגבול הירדני באותם ימים.

הגאון החסיד רבי בן ציון זצ"ל עשה זאת כדי לקיים את דברי האר"י ז"ל (עי' בשער הכוונות דף עא): לנשק ידי אביו ואמו בליל שבת ולזכות בברכתם. לאחר שזכה לקיים מצות כיבוד אב ואם ונתברך מפיהם, מכן חזר שוב ברגל עד לשכונת קטמון המרוחקת, על אף האפילה ששררה אז ברחובות ירושלים.

אמו של הגאון רבי אברהם כהנא שפירא זצ"ל, נתאלמנה בגיל צעיר. כל משאת נפשה היתה כי בניה יגדלו להיות תלמידי חכמים מופלגים בתורה ויראה, ועל זה שפכה דמעות אין קץ. לשמחת ליבה, ראתה את בניה גדלים בתורה, ואף מתמנים כדייני ישראל בירושלים קרתא דשופריא. בנה, רבי אברהם, אף כיהן במשרת הרב הראשי לארץ ישראל וראש בית הדין הגדול בירושלים.

על מידת הכבוד שנהג בה רבי אברהם, מסופר כיצד היה משרת אותה בגופו, בכל נפשו ומאודו. מידי בוקר היה מגיע לביתה, היה גוחן וקושר היטב את שרוכי נעליה, מטיב את לבושה עליה, ואח"כ ניגש היה למטבח קוצץ ירקות ומשליכם לסיר, שופתו ומכין את ארוחת הצהריים. כך נהג מידי בוקר בבוקרו. טרם ילך לישב על כס הדיינות בבית הדין, היתה אמו מקבלת שירות זה מבנה הגדול. בימי שישי היה מקדים ויוצא לערוך לה קניות לכבוד שבת קודש.

פעם, ביום הזכרון לאמו אמר לתלמידים שהשתתפו ביארכיית: "אמי היתה צדקנית, והיא תגן עלי ועליכם. ואולי היא מאוכזבת ממני, אז צריך לפייס אותה. תהלים פותחים את השערים, יש דרכים איך להתקשר לעולם האמת."

ופעם בשעת רצון גילה לכמה תלמידים, שבזמנו פנה אליו הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, מייסדה של ישיבת פוניבז', בהצעה לבוא ולשמש כר"מ בישיבתו (הצעה זו היתה בהתערבות והמלצת הגאון החזון איש זצ"ל שהכיר אותו מכבר מתוך משא ומתן תורני שהתנהל ביניהם בכתב ובעל פה). רבי אברהם שקל הצעה זו ככובד ראש, אך לבסוף החליט כי הוא נשאר בירושלים. הסירוב להצעה חשובה זו, לוותה בתואנה שאמו האלמנה זקוקה לו והוא חייב להשאיר לידה ולסעדה בימי זקנתה.

רבי אברהם שויתר על משרה כה רמה שגדולה בצידה, בשביל לשרת את אמו, קיבל את שכרו מושלם; כיהן כראש ישיבת "מרכז הרב" שם הרביץ תורה כשאיתפו הטהורה והעמיד תלמידים הרבה, ואחר כיהן גם כרבה הראשי של ארץ ישראל וראש בית הדין הגדול שבירושלים.

בשביל אמא צריך לחכות

מתוך הכרה וחוויה אישית זו שחוה רבי אברהם כהנא בצעירותו, בשנות יתמותו מאביו, ובעזרתו המסורה לאמו האלמנה, היה מחנך את תלמידיו

הליכות חיים

הלכות ומנהגים בכיבוד הורים

המארח אביו לסעודה, נוהג בו מנהגי כבוד השייכים לסעודה:

האב נוטל ידיו ראשון קודם הסעודה ובוצע על הלהם תחילה, מפני כבודו.

את המנות מגישים ראשונה לאב, וברכת הזימון - יברך האב. וכשהבן מברך הזימון - נוטל רשות מאביו, ואחר כך מאחריים.

בס"ד התקבלה תרומה ע"י הצדיק שחפץ בעילום שמו של סטים

פרח דוד על התורה

המעוניין: ישלח צ'ק לת.ד. 16253 ירושלים מיקוד 91162
לפקודת "פניני דוד ירושלים" ע"ש 48 ₪ (דמי המשלוח בלבד), בצירוף שם כתובת וטלפון.
או בבנק הדואר מ.ח. 8473702 ע"ש "פניני דוד ירושלים"
לא תהיה חלוקה במשרדי המוסדות!!!

לפרטים: 02-6334197 בין השעות 9:30 - 14:00 בלבד!